

Trons djärva förtröstan

I pastorat och församlingar har nu valts till olika poster. Det viktigaste valet är vilka som väljs till kyrkoråd. Och så valet till det nya organ som tillskapats, församlingsrådet i varje församling. Här kan kyrkofullmäktige gå utanför den krets av församlingsbor som varit kandidater på de olika nomineringsgruppernas listor. Den som väljs till ledamot i församlingsrådet behöver inte heller vara kyrkobokförd i den församling som han eller hon väljs till, bara inom pastoratet. Ännu ett litet steg på vägen till fri församlingstillhörighet.

I de nybildade pastorat som skapats som en konsekvens av besluten om en strukturreform, kommer mycket tid och kraft att behövas för att ge form och innehåll åt det nya. Det har funnits mycket oro lokalt, inte minst bland de anställda, över hur det ska bli. Kommer man att få arbeta kvar i sin gamla församling, eller blir det i nya och obekanta sammanhang? Men det mesta kommer nog att fortsätta som vanligt, i varje fall om man läser de program som flertalet nomineringsgrupper gick till val på.

Och ändå inte, eftersom villkoren för att vara kyrka hela tiden förändras. Det finns förväntade förändringar – i november brukar det dyka upp artiklar om att många begärt sitt utträde ur Svenska kyrkan under oktober månad. I år har utträdena blivit fler på grund av kyrkovalet i september och debatten kring valet av ny ärkebiskop i oktober. I kyrklig press har vi fått läsa att utträdena under de månaderna i år varit markant fler än förra året. Det är sorgligt nog som om varje ökning av kyrkans synlighet i det offentliga orsakar en minskning av människors vilja att vara med i vår kyrka.

Tillbakagången kan man se som oundviklig. Kyrkokansliet i Uppsala kommer varje år med beräkningar om hur mycket medlemstalen kommer att sjunka kommande år. Dessa beräkningar ligger sedan till grund för budgetarbetet i pastorat och församlingar. Att andelen kyrkotillhöriga hela tiden minskar uppfattas som ett ofrånkomligt faktum, som det inte går att göra något åt. Det handlar inte så mycket om hur många som begär sitt utträde, eller om hur många som väljer att begära inträde, brukar det heta. Nej, det är mera lagmässigt: eftersom andelen kyrkotillhöriga är betydligt större i de åldersgrupper där dödligheten är hög än bland barn och ungdomar, blir de kyrkotillhöriga färre och färre.

In i denna värld av kyrkopolitisk realism försöker då och då andra röster göra sig hörda. Till exempel följande beskrivning av vad som är Kyrkans uppgift (hämtad från Kyrkornas världsråds missionskonferens i Edinburgh 2010 och dess *Common call*):

»I åminnelse av Kristi offer på korset och hans uppståndelse för världens frälsning, och fyllda av kraft i den helige Ande kallas vi till autentisk dialog, respektfullt engagemang och ett ödmjukt vittnesbörd bland människor av annan tro och ingen tro alls om Kristi unika ställning. I detta kännetecknas vi av en djärv förtröstan på evangeliets budskap; det bygger vänskap, söker försoning och praktiserar gästfrihet.»

Och det finns många andra liknande uppmaningar. Påven Johannes Paulus II lanserade tanken på re-evangelisering av Europa. Bakgrunden är att »många av våra samtida européer anser sig veta vad kristendom är, dock utan att verkligen känna den. Ofta är till och med trons väsentliga elementa och grundbegrepp inte längre kända. Många döpta lever som om Kristus inte existerade» (dokumentet *Ecclesia in Europa*, 47).

Den kyrkliga verkligheten kan alltså karakteriseras på flera sätt: dels det »vanliga» med ekonomi-och medlemsprognoser, budgetarbete och personalansvar (för att bara nämna några områden), dels det mer högstämnda med dokument och resolutioner, skrivna på språk färgat av bibliska referenser och teologisk tradition, och med en strävan att allt flera ska bli döpta och bekännande kristna. Det »realistiska» synsättet är ofta pessimistiskt och under ytan litet uppgivet, det »visionära» mera optimistiskt och förtröstansfullt. Ofta får man anledning att fråga sig: är dessa olika karakteristiker verkligen beskrivningar av en och samma kyrkliga värld? Hålls de båda sidorna samman, är organisationen också en organism, en levande, andlig storhet?

Det är här man hoppas att de ny-och omvalda börjar, i att reflektera över vilken kyrka de är valda till, organisationen eller organismen. Vare sig de nyvalda i de olika beslutsorganen är många eller få, vore det en god idé att grundlägga den kommande mandatperiodens fyra år av arbete och utveckling med ett gemensamt studium av vad bibeln och trosläran säger om kyrka och församling. Det ger en injektion av sanning i förtroendevaldas och anställdas arbete, och därmed en injektion av hopp och frimodighet.

Mycket beror också på stiftet och vilka signaler biskop, domkapitel och stiftsstyrelse sänder om vad kyrkan egentligen är för något och vad den är till för. Det behöver sägas och reflekteras över att den inte främst är en struktur av styrande organ, från lokalplanet och uppåt. Istället måste man mer och mer se församlingen som mission, som undervisning, som diakoni och som gudstjänst. Och då måste man, som den nyligen bortgångne Erik Petréns så ofta framhöll, räkna med människor, med dem som firar gudstjänst, med dem som undervisar, med dem som besöker sjuka och gamla, med dem som brinner för att tala om för andra vem Jesus är och vad han gjort. Då behövs det, som i det ovan citerade dokumentet från Edinburgh 2010 beskrivs som *bold confidence*, en djärv förtröstan på att vi små människor faktiskt är medtagna i Guds stora arbete för att läka och rädda och får göra det med krafter från Gud.

Det har sagts att utan den helige Ande är kyrkan bara en mänsklig organisation, men med den helige Ande blir hon en levande organism, Kristi kropp. Det är därför man i kyrkans liv och arbete får och måste lära sig att tänka och agera utanför det vanliga. Det man är van vid i vår kyrkas sammanhang är att förlita sig på organisationen och strukturen och hoppas att det någon gång ska vända för kyrkan. Men trons djärva förtröstan är att Gud faktiskt kan förvandla människor och att det alldeles oväntade kan ske. För 25 år sedan, i november 1988, trodde ingen förnuftig människa att Berlinmuren och de kommunistiska diktaturer som skapat den skulle falla – men ett år senare var den borta. För Gud är allting möjligt.